

1874-12-25

Afsender

J. C. Jacobsen

Modtager

Johanne Luise Heiberg

Type:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

København

Modtagersted:

Rom

Arkivplacering:

Rigsarkivet

Emneord:

Mæcenvirksomhed, Rom, rejser,
venskab

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen skriver til fru Heiberg i Rom hvilke monumenter hun, efter hans mening, bør se. Han er begejstret for at høre, at hun har fundet logi nær Piazza Barberini.

Transskription

1ste Juledag 1874.

Fru Etatsraadinde Heiberg.

Det glædede mig meget at erfare, at De allerede før mit sidste Brev naaede til Dem havde været saa heldig at faae en - efter romerske Forhold - hyggelig Bolig paa en fri Plads som Piazza Barberini, hvor der altid er Liv og Færden af Romerfolket, det var netop en saadan Beliggenhed, jeg ønskede De maatte finde og de kunde neppe have valgt et bedre Sted. Jeg har imidlertid længtes endnu mere efter at erfare hvorledes De befandt Dem i Rom og det er først ganske nylig at jeg har kunnet faae Leilighed til at træffe Herr Krieger, af hvem jeg da til min Glæde erfarede, at De nu befinder Dem saa vel og har samlet saamange Kræfter, at De har kunnet tage forskellige Dele baade af det gamle og nye Rom i Øjesyn og fordybe Dem i Betragtninger deraf og derover, ja, at De endog har kunnet kappes med de Unge i Udholdenhed paa deres Vandringer. - Saa glædeligt dette Sidste er

gjorde det mig dog noget betænkelig, da jeg veed i hvilken Grad Rom virker animerende paa den, som er disponeret til at give sig hen til Betragtningen deraf og hvormeget man fristes til Overanstrengelse, fordi man har saa vanskeligt ved at rive sig løs. Hvad jeg dog især vil advare Dem imod, er for langt et Ophold paa een Gang i Museerne navnlig i Vatikanet, som er aldeles overvældende, naar man ikke er særdeles godt orienteret iforveien og veed nogenlunde hvor det, man bør see er at finde. Jeg haaber imidlertid at der blandt vore skandinaviske Landsmænd i Rom er Kunstnere eller Kunstkjendere, som De kan faae til Veivisere. Sandsynligvis vil De dog føle Dem mindre hendragen til Plastiken i Marmor end til den levende Plastik, som man møder overalt i de "folkelige" Quarterer og fremfor Alt paa den - rigtignok smudsige - Piazza Montarara og Strøget deromkring hvor Landfolket færdes. - Naar De tager til Albano, Ariccia, osv, bør de ubetinget tilbringe en Søndag dér, især naar der er

en Kirkefest, da man saa seer hele Befolkningen paa Gader og i Trattori'er og ovenikjøbet i deres smukke Dragt.- Dog, alt dette ville Deres romerske Bekjendte jo sikkert gjøre Dem opmærksom paa i det samme gjælder naturligviis om smukke Udsigter, men jeg kan dog ikke lade være at nævne eet Punct, som ikke syntes synderlig paaagtet, da jeg aldrig mødte Nogen der, men som blev mig det kjæreste af alle. Det er paa Palatinerbjerget, naar man trænger frem over de med Buske og Krat bevoxede Ruiner af Kaiserpaldserne heelt ud til Randen af Dalen, hvor Cirkus maximus har været. Fra nogle fremspringende Pynter mellem Buskene har man dér en deilig Udsigt over Tiberdalen til Høiderne paa den anden Side og til Peters Kirken, hvis Kuppel især viser sig i den skønneste Skikkelse, naar Solen er ved at gaae ned lige bagved den! Lad mig endnu nævne Udsigten fra Villa Mellini paa Monte Mario, som ogsaa bliver altfor

forsømt, uagtet man derfra har den bedste Udsigt over hele Landskabet til Monte Soracte og Albaner-Bjergene og heelt ned til Havet med hele Staden i Mellemgrunden og Peters Kirken, Vaticanet og Engelsborg lige i Forgrunden.

2^{den} Juledag.

Det var heldigt at jeg ikke fik mit Brev færdigt og afsendt igaar, da jeg idag har modtaget Deres venlige Skrivelse, som jeg nu strax kan besvare. Jeg kan ikke sige Dem hvormeget det glæder mig af Deres Brev at se, at De nu er saa frisk, at De ganske kan nyde Rom og at De Forventninger, som jeg har knyttet til deres Ophold dér, saaledes have Udsigt til fuldstændig at gaae i Opfyldelse. Nu tør jeg med Tryghed stole paa, at det var et fornuftigt Raad, jeg gav Dem, at gaae til Rom og nu kunne mine Tanker med udelt Glæde følge Dem paa Deres Vandringer paa "de 7 Høie".- Kun Skade at det alene er med mine Tanker, at jeg kan følge Dem; hvor gjerne vilde jeg ikke selv ledsage Dem og med Dem dvæle ved de, desværre sparsomme men ærværdige, Minder om Kongetiden og Republiken og udvexle Betragtninger med Dem over

Det indholdsrige og lærerige Afsnit af Menneskehedens Liv og Udvikling som paa dette Sted aabner sig for Ens Blik! Naar jeg ikke nævnede Kaisertiden, da er det ikke fordi jeg overseer dens

imponerende Storhed og colosale Forfald, men fordi jeg kun betragter disse som en nødvendig Følge af de Spirer til overdreven Magt og Rigdom og dermed følgende uhyre Fald som allerede vare fuldt udviklede under Republiken efter Carthago's Fald.- Hvor meget kan vor Tid, ja alle Tider, ikke lære af Rom's Historie! Dog, derom haaber jeg at faae Leilighed til at tale med Dem og maaske at disputere med Dem, naar de kommer tilbage.- "Naar De kommer tilbage", ja da vil De sikkert savne Monte Pincio og meget Andet, som er blevet Dem kjær i Rom, men jeg haaber, ja jeg er overbevist om, at De og vi Andre ikke ville komme til at savne Langelinie.- Tanken om dens Ødelæggelse, som iøvrigt ikke kom fra

Tietgen, men fra Havnebygmesteren, mødte fra alle Sider en saadan Afsky og Rædsel, at den sikkert er qualt i Fødslen.- At De ogsaa vil savne Deres egen, smukke Bolig, er der ingen Tvivl om, men jeg kan ikke Andet - da De synes at lægge Vægt paa min Mening derom - end give Dem ret i, at De gjorde rigtigt i at sælge den, navnlig fordi den ikke var heldig for Deres Sundhed.- Naar De, som vi nu tør haabe, kommer hjem med gjenvunden Sundhed og friske Kræfter, maa det jo være den fornemste Opgave at finde en Bolig, hvor det saaledes vundne Gode kan bevares og hvad de øvrige Betingelser angaaer, stoler jeg paa at De paa Reisen er bleven vant til at accomodere Dem efter de locale Forhold saa at dette efter Hjemkomsten vil blive Dem lettere end tidligere.-

Med de bedste Ønsker for Deres Sundhed og Lykke i det nye Aar og med de venligste Hilsener fra min Kone og mig til Dem og Deres Børn forbliver jeg Deres hengivne

J. C. Jacobsen

25/12 74 1de Juledag 1874.
J. C. JACOBSEN.
Carlsberg.

Min elskede Hustru.

Det glæder mig meget at erfare, at du
allerede har modtaget din sønns
brev fra Juleid og fra en - efter samment
følelse - hjertelig hilsen fra sin
søn. Piazza Barbarossa, hvor der altid er
en Læder af Læderfuld. Det var endog en
høder tillykke, jeg ønskede at møde
og at din søn var velkommen at have det.
Jeg har imidlertid læst end en mere
at erfare, hvorledes du har fundet den i Rom
og det er først ganske rigtig at jeg har fundet
hans hilsen til at være fra hans Kæde, og
hvor jeg da har min Glæde erfarede, at du
nu har fundet den fra mig og har fundet
sammen med Trøst, at du har fundet
færdig. Det er det ganske og rigt
Rom i Kristian og færdig den i Læderfuld
dødt og døde, ja, at du endog har fundet
dødt med de bløde. Medfølelse fra din
Kæde. - Det glæder dig det vil være.

gjænder det mig dog meget betænkelig, da jeg
med i fælleens Gode Ram nederst anseende
for den, som er dets anseende. Lige at give sig for
de betragtelige tro og frimodigt man
førstede de Onsdagskongerne, fordi man
for sig næsten ikke ved at give sig lov.
Jeg dog dog for mit at være den ene, er
for langt et Ophold på den Gang i Museet
er nemlig: Det er den, som er alderet en,
næsten, naar man ikke er færdig med
ansættelse, især i den og med næsten den
det, man har for et år. Jeg har
næsten det at de blandt den færdig
hænder; Ram er den ene eller den.
Hænder, som de har for de Hænder.
På den ene med det dog for den
anden færdig de færdig; Hænder
med de den færdig, som man næsten
ansættelse; de færdig Hænder og færdig
alt på den — sigtlig færdig —
På den Hænder og Hænder Hænder
den færdig færdig. — Hænder de færdig
Albano, Ariccia, osv., har de færdig,
Hænder en færdig det, især naar de er

[illegible]

försänt, näst som trösta sig den bästa
 tillförlit, som till handhålls. Det är en stor
 af Albas - bejngam af jord med tillförlit
 med tillförlit. Skulle man den af
 Peters, Siktas, Västans af Engelsk af
 Laga. Skulle man den.

2de Juledag.
Det var selvtst at jeg ikke var med. Lægen havde
og affærdt igennem, da jeg idag har modtaget Dron-
nens Brev. Men jeg har dog kun det ene.
Jeg kan ikke sige dem smageligt det glæde
mig af det. Men at se, at de er så
færdige, at de gamle kan ikke komme og at de
Lægebeholdningen, som jeg har ligget i det Dron-
Ogæld det, forlader dem det det det
Rendigt at gøre. Og jeg er. Men det jeg
med sig selv. Men se, at det var at forsvare
Lad, jeg gav dem, at gøre det Rens og en Dron-
min. Cauter med indtelt. Gled sig dem
dron. Bauderigat se "de 7 Jais". - Den Rade
at det alene er med min Cauter, at jeg kan følge
dem; Sæt oppe med jeg ikke selve den
dem og med dem indtelt med de, det nærmest
men overalt, Minder om Lægebeholdningen og Lægebehold-
og indtelt. Bauderigat med dem

25/12 74 IV

Det uinfældrige og karsige Officiet af
Municipalraadet Læs og Udvalgte som for
dette Brev skulde jeg for det Blev!

Naar jeg ikke nemmer Læsestuen, da er
det ikke fordi jeg ønsker den uingavende
Næst og evigtale Læst; men fordi jeg
den betragter dette som en uindvundne Sælg
af de Givne det overbesevne Mægt og Læst
og Læstet følgende i sin Læst, som allerede
naar først indvillig endes Læstetiden efter
Carthagis Læst. — Gennemgik den naa
Læst, ja alle Læst, ikke læn af Rami
Læstetiden. Læst, den naa Læstetiden ja og Læst
Læstetiden det og Læstetiden den og Læstetiden
at Læstetiden den, naa de Læstetiden
Læstetiden.

"Naar de Læstetiden Læstetiden", ja da
det de Læstetiden Læstetiden Læstetiden og
Læstetiden, som is Læstetiden den Læstetiden
i Rami, naa jeg Læstetiden, ja jeg er Læstetiden
Læstetiden de og den Læstetiden ikke Læstetiden
Læstetiden det og Læstetiden Læstetiden. — Læstetiden am
Læstetiden Læstetiden, som Læstetiden ikke Læstetiden

25/12 74 15
Det indfødsrige og karige Officiat af
Ministerradet Lini og Wierling som for
dette Brev aabener sig for det Brev!
Naar jeg ikke nemmer Højskolen, da er
det ikke fordi jeg ønsker den i sig selv
Naar jeg indstiller Højskolen, men fordi jeg
sine Højskoler dette som en uendelig Sagen
af de Opnået det overordnede Mål og Lyden
og dermed følgende i sig selv, som allerede
nået første indvirkning i den Højskole efter
Carthagai Sald. — Inommet den har
den, ja alle tiden, ikke liden af Rami
Højskole. — Ja, den har jeg et par
Løst sig det at lade med den og mærke
at det er den med den, naar de kommer
tilbage. —
"Naar de kommer tilbage" ja da
det er det første, som den Tine og
mager Andet, som er bladet den Højskole
i Ram, men jeg har, ja jeg er omvendt
af den, at de op til Andet ikke liden kommer
det et par Højskole. — Enden som
den Højskole, som i sig selv ikke liden for

[illegible]